

hbo-master
Onderwijskunde
Hogeschool NCOI

5 januari 2015

NVAO uitgebreide Toets nieuwe opleiding

Paneladvies

1	Samenvattend advies	3
2	Werkwijze panel	6
3	Beschrijving van de opleiding	7
3.1	Algemeen	7
3.2	Profiel instelling	7
3.3	Profiel opleiding	7
4	Opleidingsbeoordeling	9
4.1	Beoogde eindkwalificaties	9
4.2	Programma	10
4.3	Personeel	16
4.4	Voorzieningen	18
4.5	Kwaliteitszorg	19
4.6	Toetsing	21
4.7	Afstudeergarantie en financiële voorzieningen	22
4.8	Algemene conclusie over de kwaliteit van de opleiding	23
4.9	Aanbevelingen	23
5	Overzicht oordelen	25
	Bijlage 1: Samenstelling panel	26
	Bijlage 2: Programma locatiebezoek	28
	Bijlage 3: Overzicht van bestudeerde documenten	29
	Bijlage 4: Lijst met afkortingen	30

1 Samenvattend advies

De hbo-master Onderwijskunde beoogt onderwijskundigen op te leiden die de impact op de omgeving van het eigen handelen op onderwijskundig gebied vergroten. De opleiding heeft vijf rollen gedefinieerd die een onderwijskundige kan vervullen, die op verschillende niveaus worden ingevuld. Deze rollen vormen de basis voor de eindkwalificaties van de opleiding, die bestaat uit een kernprogramma en een topprogramma. Binnen het topprogramma biedt de master Onderwijskunde de verdiepingen “*HRD en bedrijfsopleidingen*” en “*onderwijs*”. De opleiding is opgebouwd uit zeven masterclasses, een integrale eindopdracht en een scriptie.

De uitwerking van de visie op onderwijskunde middels een beschrijving van rollen, is volgens het panel helder geformuleerd. De eindkwalificaties zijn qua niveau en oriëntatie passend voor een hbo-masteropleiding en zijn in voldoende mate afgestemd met het beroepenveld. Voor de verdieping “*HRD en bedrijfsopleidingen*” ontbreekt het aan een duidelijke en specifiek voor deze opleiding gearticuleerde visie.

Voor deze opleiding zijn een drietal onderzoekslijnen gedefinieerd. De eindopdrachten van de masterclasses, de scriptie en de integrale eindopdracht zijn nadrukkelijk aan deze onderzoekslijnen verbonden. Dit is volgens het panel voldoende toegespitst op de onderwijskundige beroepspraktijk. De praktijkopdrachten en essays zijn van voldoende niveau, de scriptie en de eindopdracht beschouwt het panel als van hbo-masterniveau. De eindkwalificaties zijn goed door het hele programma heen verwerkt.

Binnen de opleiding wordt voldoende aandacht besteed aan onderzoeksvaardigheden. Het panel heeft echter niet helder kunnen krijgen wat de opleiding op het gebied van onderzoek beoogt en hoe de losse delen in elkaar passen. Het adviseert de opleiding om hier een duidelijkere visie op te ontwikkelen.

De werkveldcommissie is stevig verankerd in de praktijk en heeft een aantoonbare inbreng in het programma. In de verdiepingsvakken voor “*HRD en bedrijfsopleidingen*” ziet het panel de breedte van de actualiteit minder duidelijk terug.

De praktijkomgeving van de studenten wordt in de opleiding ingebracht door opdrachten die de student in de eigen werkomgeving uitvoert. Het panel is van oordeel dat de oriëntatie op de beroepspraktijk daarmee goed is vormgegeven voor de duale opleidingsvariant. Binnen de deeltijdse variant beschikt de student echter niet over een werkomgeving. De structurele en continue aansluiting met de beroepspraktijk, die noodzakelijk is voor een deeltijdse variant, ontbreekt hier dus. Het panel is van oordeel dat voor de deeltijdse variant van de opleiding de aansluiting met de beroepspraktijk onvoldoende kan worden gegarandeerd.

Studenten brengen opdrachten in vanuit hun eigen werkomgeving, wat het risico in zich heeft tot een grote diversiteit aan inhoud en diepgang van de opdrachten. De opleiding tracht dit te ondervangen middels de planformulieren, waarbij een student vooraf aangeeft welke eindtermen hij met de opdracht zal dekken. Het panel ziet dit als een legitieme methode, maar merkt op dat de opleiding dient te verzekeren dat dit formulier daadwerkelijk als sturingsinstrument wordt ingezet.

De inhoud van het kernprogramma en van de verdieping “Onderwijs” is het panel helder. Het is van mening dat het programma studenten in staat stelt de eindkwalificaties te bereiken. Het is het panel echter niet duidelijk wat de opleiding voor ogen heeft met de verdieping “*HRD en bedrijfsopleidingen*”. Inhoudelijk oogt de verdieping beperkt en gefragmenteerd. Het panel realiseert zich dat de verdieping ‘onderwijs’ een centrale positie heeft binnen de opleiding Onderwijskunde en dat de verdieping *HRD en bedrijfsopleidingen* slechts twee van de zeven masterclasses beslaat. Het panel is dan ook van mening dat de inhoud van het programma als geheel, ook voor de verdieping HRD, voldoet, maar beveelt stellig aan om deze verdieping verder te ontwikkelen en te verzwaren.

De opleiding is vorm gegeven volgens de uitgangspunten van het Actief Leer Principe (ALP). Het panel is van oordeel dat de vormgeving van het programma studenten van de duale variant de mogelijkheid biedt om de eindkwalificaties te behalen. Eén van de uitgangspunten van ALP is echter dat opdrachten uit het beroepenveld komen en dat het beroepenveld via de praktijkomgeving van de student een structurele en prominente rol heeft binnen de opleiding. Aangezien deeltijdse studenten niet op systematische wijze met de praktijkomgeving in aanraking komen, acht het panel deze vormgeving niet geschikt voor deeltijdse studenten.

De opleiding sluit goed aan op de kwalificaties van instromende studenten met een relevante bachelor. Het panel is van mening dat het instroomprogramma voldoet, maar beter kan worden afgestemd op de specifieke behoeften die er zijn onder instromers vanuit andere opleidingen, bijvoorbeeld door meer onderzoeksvaardigheden op te nemen.

Het panel acht het aannemelijk dat het programma studeerbaar is voor duale studenten. Voor deeltijdse studenten kan volgens het panel onvoldoende worden gegarandeerd dat deze haalbaar is binnen de gestelde opleidingsduur als niet op systematische wijze met de werkplek in aanraking komen waar men de opdrachten kan uitvoeren.

Het panel stelt vast dat er NCOI-breed een duidelijk uitgewerkt personeels- en aannamebeleid aanwezig is dat goed doordacht is. Beleid met betrekking tot samenspel binnen het opleidingsteam, wat betreft verantwoordelijkheden en initiatieven, lijkt minder duidelijk. Het panel waardeert het selectie- en begeleidingsbeleid voor scriptiebegeleiders, maar is van oordeel dat in het beleid naar een promotie-eis voor scriptiebegeleiders toegewerkt moet worden.

Momenteel zijn beide hoofddocenten niet gepromoveerd, terwijl de lector inhoudelijk slechts bij een deel van de inhoud van de masterclasses is betrokken. Daarnaast baart het lage aantal gepromoveerde docenten en het feit dat masteropgeleide docenten afstudeerprojecten begeleiden, het panel zorgen. Het stelt daarom bij standaard 9 als voorwaarde dat gepromoveerde docenten effectief bij de begeleiding van de scripties worden ingezet. Het panel doet bovendien de dringende aanbeveling dat ook het kernteam gepromoveerd is en dat het aandeel gepromoveerde docenten over de hele linie wordt vergroot. Hierdoor zal het kernteam beter in staat zijn haar inhoudelijk dragende rol waar te maken.

De opleiding beschikt over voldoende docenten om de geplande onderwijsactiviteiten te kunnen uitvoeren. Het gehanteerde model maakt het eenvoudig om de capaciteit uit te breiden als de instroom daar aanleiding toe mocht geven.

Het panel constateert dat Hogeschool NCOI beschikt over diverse onderwijslocaties. Het heeft de locatie in Utrecht bekeken en beoordeeld en is van mening dat deze geschikt is om de opleiding te verzorgen. De opleiding wordt op veel plaatsen aangeboden, maar wordt op diverse locaties soms geannuleerd. Het panel begrijpt dat de kleinschaligheid van de opleiding het momenteel onvermijdelijk maakt dat lessen niet op alle locaties doorgang kunnen vinden.

Het panel beschouwt de faciliteiten als minimaal voor een hbo-masteropleiding, maar heeft van studenten vernomen dat zij hier goed mee kunnen werken. De informatievoorziening is naar het oordeel van het panel goed op orde. Het panel is van mening dat zowel inhoudelijke als procesmatige begeleiders gedreven zijn om de studenten passende begeleiding te geven.

Het panel beoordeelt de systematiek van periodieke evaluaties als goed doordacht en heeft ervaren dat docenten en studenten zich gehoord voelen. De opleiding bevraagt betrokkenen gestructureerd en regelmatig. Het panel beschouwt de werkveldcommissie als stevig en is van oordeel dat zij goed bekend is met de actualiteiten in het werkveld en deze ook via adviezen inbrengt in de opleiding. De examencommissie voor het domein onderwijs wordt pas in een laat stadium betrokken bij nieuwe methoden. Het panel adviseert om het domeinspecifieke deel van de commissie eerder bij ontwikkelingen te betrekken.

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing. De toetsing is in balans met de inhoud van het programma. Het panel vindt de beoordelingscriteria van de eindopdrachten algemeen geformuleerd. Het ziet dat borging van eindkwalificaties ook via andere wegen plaats vindt, maar adviseert de opleiding om de criteria verder te specificeren en zo explicieter te waarborgen dat ook kennisdoelen bereikt worden.

Het panel maakt in het advies aan de NVAO een onderscheid tussen de duale en de deeltijdse opleidingsvarianten. Het panel adviseert de NVAO om voor de duale opleidingsvariant **positief onder voorwaarden** te besluiten ten aanzien van de kwaliteit van de nieuwe opleiding hbo-master Onderwijskunde van de Hogeschool NCOI. De voorwaarde die het panel stelt is dat gepromoveerde docenten effectief bij de begeleiding van de scripties worden ingezet. Voor de deeltijdse opleidingsvariant adviseert het panel de NVAO om **negatief** te besluiten ten aanzien van de kwaliteit van deze variant van de nieuwe opleiding.

Den Haag, 5 januari 2015

Namens het panel ter beoordeling van de uitgebreide Toets nieuwe opleiding hbo-master Onderwijskunde van de Hogeschool NCOI.

Per e-mail d.d. 10 maart 2015 heeft de heer Tengbergen, namens de NCOI, de aanvraag toets nieuwe opleiding voor de deeltijdse variant ingetrokken.

Prof.dr. J.J.G.van Merriënboer
(voorzitter)

Drs. S. den Tuinder
(secretaris)

2 Werkwijze panel

De NVAO heeft een panel vastgesteld met volgende samenstelling:

- Voorzitter: Prof. dr. J. J. G. Van Merriënboer, hoogleraar Learning and Instruction en onderzoeksdirecteur van de School of Health Professions Education, Universiteit Maastricht;

Leden:

- Prof. dr. P. van Petegem, gewoon hoogleraar werkzaam binnen het Instituut voor Onderwijs- en Informatiewetenschappen van de Universiteit Antwerpen;
- Dr. Manon Ruijters, Adviseur Leren en Organisatie Ontwikkeling bij Twynstra Gudde. Lector 'Ecologie van het leren' Vilentum Hogeschool | Stoas Wageningen /;
- Jennifer Schijf, student wo-master Onderwijskunde, Universiteit van Amsterdam

Het panel werd bijgestaan door drs. Irma Franssen, beleidsmedewerker NVAO, procescoördinator en drs. Suzanne den Tuinder, Odion Onderwijsonderzoek, secretaris.

Bij de toetsing heeft het panel het Beoordelingskader voor de uitgebreide Toets nieuwe opleiding van de NVAO (Stcrt. 2010, nr 21523) in acht genomen.

Het panel heeft zich aan de hand van de door de opleiding verstrekte documenten op de beoordeling voorbereid. In bijlage 3 van dit paneladvies is een overzicht opgenomen van documenten die het panel heeft ontvangen. Op 23 oktober 2014 is het panel bij elkaar geweest. Tijdens deze bijeenkomst zijn de eerste bevindingen van het panel besproken en zijn vragen geformuleerd voor het locatiebezoek.

Op 24 oktober 2014 heeft het panel een locatiebezoek afgelegd. Tijdens dit bezoek is het panel in verschillende gespreksrondes van nadere informatie voorzien en zijn de vraagpunten aan de orde gesteld en in discussie gebracht. Het programma van het locatiebezoek is toegevoegd in bijlage 2. Na afloop van het locatiebezoek heeft het panel de bevindingen onderling besproken. De secretaris heeft op basis hiervan een conceptadvies opgesteld dat aan de panelleden is voorgelegd voor commentaar. Vervolgens heeft het panel dit concept van commentaar voorzien, waarna de definitieve tekst is vastgesteld. Uiteindelijk zijn aan de hand van de uitkomsten per standaard beargumenteerde oordelen per onderwerp en een eindoordeel over de kwaliteit van de opleiding gegeven. Dit heeft geresulteerd in een definitief paneladvies aan de NVAO op 5 januari 2015.

3 Beschrijving van de opleiding

3.1 Algemeen

Instelling:	Hogeschool NCOI
Opleiding:	hbo-master Onderwijskunde
Variant(en):	deeltijd, duaal
Locatie(s):	Almere, Amsterdam, Arnhem, Breda, Den Haag, Eindhoven, Rotterdam, Utrecht, Zwolle
Studieomvang (ECTS):	60 ECTS
Sector:	Onderwijs

3.2 Profiel instelling

Hogeschool NCOI, onderdeel van NCOI Opleidingsgroep, is een door het Ministerie van OCW aangewezen rechtspersoon voor hoger onderwijs. Hogeschool NCOI richt zich met haar opleidingsaanbod primair op werkenden. NCOI biedt ruim 1.000 opleidingen en trainingen aan op 26 plaatsen in Nederland. Aan NCOI zijn ruim 1.200 docenten verbonden op freelance basis.

NCOI heeft de volgende visie op opleiden geformuleerd: "NCOI Opleidingsgroep heeft als specifieke doelgroep voor al zijn opleidingen en trainingen werkende mensen. Dit betekent dat de opleidingen en trainingen moeten aansluiten bij de situatie van de werkende volwassene. Deze werkende volwassene vraagt om flexibiliteit qua instroommoment, het kunnen volgen van lessen op verschillende momenten (avond, dag en zaterdag) en om (mede)zeggenschap in de bepaling van het eigen studietempo. Daarnaast vraagt de volwassene om een opleiding die rekening houdt met de reeds aanwezige kennis en werkervaring en die praktijkgericht is, zodat de nieuwe kennis en vaardigheden direct toepasbaar zijn. Het onderwijsconcept van Hogeschool NCOI heeft een duidelijk doel voor ogen: leren heeft als doel tot werkelijk betere prestaties te komen, om zo een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van de organisatie waarin men werkt."

Hogeschool NCOI heeft medewerkers in dienst die zich bezighouden met alle aspecten rondom de organisatie van een opleiding. Zij werkt voor de uitvoering van het onderwijs en de examinering uitsluitend met freelance professionals die werkzaam zijn in de beroepspraktijk.

3.3 Profiel opleiding

De hbo-masteropleiding Onderwijskunde wordt door Hogeschool NCOI sinds september 2012 aangeboden en heeft als doel wo en hbo-geschoolde professionals in het onderwijs en organisaties op hbo-masterniveau onderwijskundige kennis en vaardigheden bij te brengen. De opleiding leidt niet zozeer op tot een specifiek beroep, maar voegt een onderwijskundige dimensie toe aan de al aanwezige competenties.

De opleiding omvat 60 ECTS en de nominale duur is twee jaar. Het eerste jaar bestaat uit de masterclasses 'opleidingskunde', 'onderwijsmanagement', 'effectief leren en opleiden' en 'didactiek'. Deze fase wordt afgesloten met een integrale eindopdracht. In het tweede jaar kiest men voor de verdieping 'HRD en bedrijfsopleidingen' of 'onderwijs'. Het tweede jaar is

opgebouwd uit twee masterclasses binnen de verdieping, een keuzemasterclass en een afstudeerfase.

In de opleiding staat het leren en ontwikkelen en het begeleiden daarvan centraal. In het kernprogramma (fase 1) ligt de nadruk op het primaire proces. In het topprogramma (fase 2) ontwikkelt de student een visie op een meer beleidsmatige manier van denken en ontwikkelen. Hij verdiept zijn visie op onderwijs, leren en ontwikkelen. Na het kernprogramma maakt de student een keuze uit de verdieping *“HRD en bedrijfsopleidingen”* of de verdieping *“Onderwijs”*. *“HRD en bedrijfsopleidingen”* is gericht op een continue ontwikkeling van de werknemer in de organisatie en daarmee de ontwikkeling van de organisatie zelf. *“Onderwijs”* is gericht op (geïnstitutioniseerd) voorbereiden op participatie, socialisatie en subjectivering.

Opleidingsbeoordeling

Van toepassing is het Beoordelingskader voor de uitgebreide Toets nieuwe opleiding van de NVAO (Stcrt. 2010, nr 21523).

Het kader wordt gebruikt als de instelling niet beschikt over een positief oordeel over de instellingstoets kwaliteitszorg. De beoordeling is gericht op zeven vragen:

1. Wat beoogt de opleiding?
2. Met welk programma?
3. Met welk personeel?
4. Met welke voorzieningen?
5. Hoe wordt de kwaliteit geborgd?
6. Hoe wil de opleiding dit toetsen?
7. Zijn er voldoende financiële middelen?

Deze zeven vragen zijn vertaald in zeven onderwerpen en 16 standaarden. Over de standaarden geeft het visitatiepanel een gemotiveerd oordeel op een tweepuntsschaal: onvoldoende of voldoende. Vervolgens geeft het panel een gemotiveerd eindoordeel over de kwaliteit van de opleiding als geheel, ook op de tweepuntsschaal.

Bij de beoordeling worden de volgende definities gehanteerd. Deze definities hebben zowel betrekking op de scores van de standaarden als op de scores van de opleiding in totaal.

Basiskwaliteit

De kwaliteit die in internationaal perspectief redelijkerwijs verwacht mag worden van een bachelor- of masteropleiding binnen het hoger onderwijs.

Onvoldoende

De opleiding voldoet niet aan de basiskwaliteit.

Voldoende

De opleiding voldoet aan de basiskwaliteit.

Indien een opleiding niet volledig nieuw is of omgevormd wordt, worden bij de oordeelsvorming ook de gerealiseerde eindkwalificaties betrokken.

3.4 Beoogde eindkwalificaties

3.4.1 Standaard 1

De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Bevindingen

Met de hbo-master Onderwijskunde beoogt NCOI onderwijskundigen op te leiden die hun "impact op de omgeving van het eigen handelen op onderwijskundig gebied vergroten". Voor de hbo-master Onderwijskunde bestaat geen landelijk profiel. Hogeschool NCOI heeft daarom zelf een profiel van een onderwijskundig professional opgesteld, dat als referentiepunt dient voor de inhoudelijke inrichting van de opleiding. Hiervoor heeft de opleiding zich nationaal en internationaal georiënteerd op min of meer vergelijkbare opleidingen en is de werkveldcommissie een aantal keer bijeen geweest om trends en

ontwikkelingen binnen het vakgebied te bespreken. Daaruit ontstond een beeld van de kwalificaties waarover de afgestudeerde dient te beschikken. De opleiding heeft vijf rollen gedefinieerd die een onderwijskundige kan vervullen: de opleider/trainer; de adviseur/consultant; de onderzoeker; de ontwerper/ontwikkelaar en de beleidsmaker. Per rol heeft de opleiding kerntaken beschreven, die vormgegeven worden op macro-, meso- en microniveau. Op basis van de ontwikkelingen in het vakgebied, de taken bij de verschillende rollen en de kernpunten die de werkveldcommissie in het werkveld ziet, heeft zij tien eindkwalificaties benoemd.

Overwegingen

De uitwerking van de visie op onderwijskunde middels een beschrijving van de verschillende rollen is volgens het panel helder geformuleerd. Het beschouwt de visie op onderwijs als behoudend, maar ziet dat de eindtermen in voldoende mate zijn afgestemd met het beroepenveld. Voor de verdieping “*HRD en bedrijfsopleidingen*” ontbreekt het volgens het panel aan een duidelijk gearticuleerde visie die specifiek op dit deel van de opleiding is toegesneden.

Het panel is van oordeel dat de eindkwalificaties in zijn algemeenheid naar behoren zijn geformuleerd en goed zijn uitgewerkt. Het panel herkent een duidelijk masterniveau in de eindkwalificaties en is van mening dat deze voldoen aan het niveau dat van een hbo-master verwacht mag worden.

Conclusie: voldoende

3.5 Programma

3.5.1 Standaard 2

De oriëntatie van het programma waarborgt de ontwikkeling van vaardigheden op het gebied van wetenschappelijk onderzoek en/of de beroepspraktijk.

Bevindingen

De opleiding besteedt in het onderwijsprogramma aandacht aan kennis en vaardigheden die nodig zijn om in de werkring de beroepsvaardigheden en beroepshouding te ontwikkelen. Daarnaast komen generieke vaardigheden zoals communiceren, samenwerken, professionaliteit en het hebben van een positief-kritische instelling aan bod. Het kernteam is verantwoordelijk voor de actualiteit van het opleidingsprogramma en houdt zich op de hoogte van ontwikkelingen via de werkveldcommissie, docenten en studenten van de opleidingsvertegenwoordiging.

In de onderwijsvisie van NCOI staat de beroepspraktijk centraal in het leerproces. De student voert opdrachten uit in de praktijk en brengt opdrachten voor de masterclasses in vanuit de eigen werkomgeving van de student. Het panel waardeert het dat bij de opdrachten wordt uitgegaan van situaties die studenten van de duale variant in de praktijk tegenkomen. De student van de deeltijdse variant heeft echter geen eigen werkplek. Op basis van de documenten, waaronder het informatiedossier met bijbehorende bijlagen, en de gesprekken stelt het panel vast dat de NCOI niet op systematische wijze borgt dat een deeltijdse student de opdrachten in de praktijk kan uitvoeren. Volgens de NCOI moet een deeltijdse student voor elke opdracht afzonderlijk zoeken naar een geschikte plek en

begeleider. Er kwamen geen concrete voorstellen of alternatieven van de kant van de gesprekdeelnemers die in dit vraagstuk stevigheid biedt.

De oriëntatie van de verdiepingen worden in het dossier beperkt beschreven. Het is het panel niet duidelijk geworden waar de theoretische basis voor de specialisatie *“HRD en bedrijfsopleidingen”* uit bestaat en hoe deze verdieping zich verhoudt tot de vakgebieden organisatieontwikkeling, opleidingskunde en Human Resources Development.

De lector van deze opleiding heeft een drietal onderzoekslijnen gedefinieerd, die zijn gevalideerd door de Academic Board. De eindopdrachten van de masterclasses zijn met voorbeeldvragen nadrukkelijk verbonden aan deze onderzoekslijnen. In drie van de masterclasses wordt data verzameld en geanalyseerd, verbonden aan literatuur en thema's van de onderzoekslijnen. Na vier masterclasses voeren studenten een integrale opdracht uit in de eigen praktijk. Deze opdracht is inhoudelijk verbonden aan de masterclasses van de eerste fase. Aan het eind van de opleiding maakt de student een scriptie. Ook deze eindsctie is verbonden aan de onderzoekslijnen. Het onderzoek heeft daarmee volgens de lector een duidelijk onderwijskundige invulling.

Overwegingen

De inbreng van actualiteit in het programma is vooral belegd bij de werkveldcommissie, die volgens het panel goed op de hoogte is van actualiteiten binnen het werkveld. Voor de oriëntatie van de verdieping *“HRD en bedrijfsopleidingen”* ziet het panel de actualiteit echter beperkt terug in het opleidingsprogramma.

De onderzoekscomponent is volgens het panel voldoende toegespitst op de onderwijskundige beroepspraktijk. De opleiding is duidelijk praktijkgericht, met een centrale plaats voor opdrachten uit de werkomgeving van de student. Dit ondersteunt studenten bij het oriënteren op professioneel handelen. Het panel is van oordeel dat de oriëntatie op de beroepspraktijk daarmee goed is vormgegeven voor de duale opleidingsvariant. Het maakt hier echter onderscheid tussen de duale en de deeltijdse opleidingsvariant. Bij de duale opleidingsvariant zijn er aantoonbare verbanden met de beroepspraktijk via de werkomgeving van de student waarin deze de praktijkopdrachten moet uitvoeren. Binnen de deeltijdse variant beschikt de student niet over een werkomgeving. De structurele en continue aansluiting met de beroepspraktijk die noodzakelijk is voor een deeltijdse variant van een opleiding ontbreekt. Het panel is van oordeel dat voor de deeltijdse opleiding de aansluiting met de beroepspraktijk onvoldoende kan worden gegarandeerd.

Conclusie: voldoende voor de duale variant, onvoldoende voor de deeltijdse variant.

3.5.2 Standaard 3

De inhoud van het programma biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde eindkwalificaties te bereiken.

Bevindingen

De opleiding heeft de eindkwalificaties uitgewerkt in leerdoelen per masterclass. Deze leerdoelen vormen de basis van het onderwijsprogramma en zijn verder uitgewerkt tot lesleerdoelen en het lesprogramma.

In alle masterclasses wordt gewerkt met een eindopdracht, die volgens de opleiding zo is vorm gegeven dat de samenhang tussen de masterclasses wordt verduidelijkt. Bij elke masterclass dienen studenten te reflecteren op wat ze geleerd hebben en geven ze hun eigen beroepsmatige ontwikkeling weer. Ook hiermee wordt volgens de opleiding de samenhang geborgd en wordt tevens reflecteren op eigen ontwikkeling gestimuleerd.

Studenten kunnen in principe alle opdrachten op dezelfde werkplek uitvoeren. Voor elke opdracht dient de student in een planformulier in te vullen welke eindtermen hij met de betreffende opdracht zal dekken. Dit geeft een docent de mogelijkheid vooraf bij te sturen om de breedte van het spectrum van de opdrachten te garanderen.

De opleiding zal na vier masterclasses een integrale eindopdracht invoeren. Deze opdracht is momenteel nog in ontwikkeling. Doel van de opdracht is onder meer om, voorafgaand aan de tweede fase, een oefening in te brengen in het maken van een onderzoeksdesign vanuit een inhoudelijk gestuurd handelingsprobleem. De ontwikkelaar van de opdracht kon het panel duidelijk en helder uitleggen wat de bedoeling van de opdracht is en hoe deze zal bijdragen aan het bereiken van de eindkwalificaties. Zowel studenten als de werkveldcommissie geven aan dat het onderzoeksdeel momenteel niet helemaal helder is en dat er meer aandacht zou moeten komen voor onderzoeksmethoden en –technieken, het leren onderscheiden van verschillende soorten onderzoek en het maken van een goede vertaalslag hiervan richting onderwijskunde en HRD. Een dergelijke integrale eindopdracht zoals de ontwikkelaar deze nu voor ogen heeft, zou volgens het panel aan deze wensen tegemoet kunnen komen.

Volgens het dossier ligt het accent van de verdieping “*HRD en bedrijfsopleidingen*” op brede organisatieontwikkeling en op het leren van organisaties en medewerkers en heeft het nauwe relatie met onder meer organisatiewetenschappen en verandermanagement. De hoofddocent voor “*HRD en bedrijfsopleidingen*” geeft tijdens de gesprekken aan dat basiskennis van hoe een organisatie is opgebouwd, belangrijk is voor deze verdieping. Het panel heeft zich erover verbaasd dat in de verdieping onderwijs wel aandacht is voor organisatieprincipes, maar dat juist in de HRD verdieping nauwelijks aandacht is voor organisatieleer. Het panel heeft de motivatie hierachter in de verschillende gespreksrondes niet duidelijk kunnen krijgen.

De beschrijving van de cursussen en het beoordelingsmateriaal is volgens het panel goed op orde. Het toevoegen van de onderwijskundige dimensie aan een bestaand beroep zou meer uitgesproken naar voren kunnen komen, bijvoorbeeld in de literatuur. Het panel beoordeelt de voorgeschreven literatuur als minimaal voor een hbo-master. Het constateert dat de aanvullende literatuur weinig wetenschappelijke materiaal bevat. Het panel verbaast zich erover dat voor sommige masterclasses samenvattende artikelen worden gebruikt en niet de - reeds in eerdere masterclasses behandelde - oorspronkelijke literatuur.

Overwegingen

De praktijkopdrachten en essays zijn van voldoende niveau. Zowel de eindopdrachten als de scriptie beschouwt het panel als van hbo-masterniveau. De eindkwalificaties zijn goed door het hele programma heen verwerkt.

Studenten brengen opdrachten in vanuit hun eigen werkomgeving, wat het risico in zich heeft tot een grote diversiteit aan inhoud en diepgang van de opdrachten. De opleiding ondervangt dit naar eigen zeggen middels de planformulieren. Het panel ziet dit als een

legitieme methode, maar merkt op dat de opleiding dient te verzekeren dat dit planformulier niet vrijblijvend is maar dat dit als sturingsinstrument wordt ingezet om te borgen dat de breedte in methoden en onderwerpen wordt bereikt.

Binnen de opleiding wordt ruimschoots aandacht besteed aan onderzoeksvaardigheden. Het panel heeft echter niet helder kunnen krijgen wat de opleiding op het gebied van onderzoek beoogt en hoe de losse delen in elkaar passen. Het adviseert de opleiding om hier een duidelijkere visie op te ontwikkelen.

Het is het panel niet duidelijk geworden wat de opleiding voor ogen heeft met de verdieping “*HRD en bedrijfsopleidingen*”. Inhoudelijk oogt deze verdieping beperkt en gefragmenteerd. Het panel realiseert zich dat de verdieping “*onderwijs*” een centrale positie heeft binnen de opleiding Onderwijskunde en dat de verdieping “*HRD en bedrijfsopleidingen*” slechts twee van de zeven masterclasses beslaat. Het is derhalve van mening dat de inhoud van het programma als geheel, ook voor de verdieping HRD, voldoet, maar beveelt stellig aan om deze verdieping verder te ontwikkelen en te verzwaren.

Conclusie: voldoende

3.5.3 Standaard 4

De vormgeving van het programma zet aan tot studeren en biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde eindkwalificaties te bereiken.

Bevindingen

De opleiding is ontworpen met het profiel van de professional als uitgangspunt. Het beroepsgericht onderwijs ligt volgens NCOI in de lijn van haar visie op leren: de mix van sociaal-constructivisme en cognitivisme vertaald in een vorm van action learning, het Actief Leer Principe (ALP) genoemd. Vanuit deze filosofie maakt de opleiding een combinatie van de ontwikkeling van cognitieve randvoorwaarden (via de masterclasses) en de ontwikkeling van gedrag in reële praktijksituaties (via opdrachtgestuurd leren op de werkplek). Dit vormt de basis voor drie leeromgevingen: de bijeenkomsten, de werkomgeving of stage en de elektronische leeromgeving e-Connect.

Het panel constateert dat er binnen de masterclasses een duidelijke structuur herkenbaar is van voorbereiden, bijeenkomsten volgen en opdrachten uitvoeren. Het Actief Leerprincipe biedt daarbij structuur en is passend binnen NCOI. Het is binnen het vakgebied van onderwijskunde echter geen *state-of-the-art*, het panel vindt de methode nogal traditioneel en behoudend. Docenten erkennen dit en geven aan hier mee te worstelen. Volgens de lector heeft Onderwijskunde binnen NCOI wel een voorbeeldfunctie, juist richting de ontwikkeling van ALP naar andere vormen of modellen. Zo heeft Onderwijskunde de integrale opdrachten en het professionaliseringstraject geïntroduceerd. Het team van onderwijskunde krijgt de ruimte binnen NCOI om verder vorm te geven aan dergelijke ontwikkelingen.

Als er voor een bepaalde module niet genoeg studenten zijn om bijeenkomsten te organiseren, wordt deze in een e-Learningvariant aangeboden. De student maakt dan opdrachten via de onderwijsleeromgeving. Docenten verduidelijken dat de vormgeving van het programma als uitgangspunt heeft dat er bijeenkomsten plaatsvinden. Als dit niet lukt om organisatorische of plantechische redenen, is e-Learning een “noodoplossing”.

Studenten geven tijdens de gesprekken aan dat e-Learning niet hun voorkeur heeft. Zij voelen zich bij dergelijke modules “een beetje zweven” en zijn van mening dat het veel vraagt qua motivatie.

Voor de praktijkopdrachten dient de student vooraf te beoordelen of een praktijksituatie adequaat is om de opdracht te kunnen uitvoeren. Als dit niet het geval is, zal de student moeten uitwijken naar een andere praktijkomgeving. Voor duale studenten zullen volgens docenten de praktijkomgevingen in veel gevallen toereikend zijn. Desnoods kan men uitwijken naar een andere afdeling of andere locatie waar de opdracht wel kan worden uitgevoerd. Deeltijdse studenten zullen per opdracht een geschikte omgeving en begeleider moeten vinden.

Overwegingen

Het panel is van oordeel dat de vormgeving van het programma studenten de mogelijkheid biedt om de eindkwalificaties te behalen. Het is echter van mening dat de vormgeving voor een onderwijskundige opleiding wel erg traditioneel is. Het gehanteerde ALP principe strookt niet met de actualiteit van het achterliggende beroepenveld. Het model is bovendien ingericht met als uitgangspunt dat er bijeenkomsten plaats vinden. Mocht de opleiding moeten uitwijken naar e-Learning als onderwijsvorm, dan raadt het panel aan om de leeromgeving zo aan te passen dat in voldoende sociale interactie en stimulatie wordt voorzien. Het panel stelt vast dat ALP erom vraagt dat opdrachten uit het beroepenveld komen en dat het beroepenveld via de praktijkomgeving van de student een structurele en prominente rol heeft binnen de opleiding. Aangezien deeltijdse studenten geen vaste praktijkomgeving hebben, acht het panel deze vormgeving niet geschikt voor deeltijdse studenten.

Conclusie: voldoende voor de duale variant, onvoldoende voor de deeltijdse variant

3.5.4 Standaard 5

Het programma sluit aan bij de kwalificaties van de instromende studenten.

Bevindingen

De opleiding staat open voor afgestudeerden van een aantal relevante bacheloropleidingen. Bachelors van andere opleidingen volgen een instroomprogramma dat bestaat uit de post-bacheloropleiding Strategisch opleiden, met daarin de modules *didactiek & trainingsontwerp*, *lerend veranderen* en *opleidingskunde*. Daarnaast volgen zij de servicemodule *onderzoeksvaardigheden*. Het toelatingsprogramma voor aankomende studenten zonder hbo-bachelordiploma bestaat uit de hbo leergang HRD met onder andere de modules *didactische vaardigheden*, *didactische werkvormen*, *ontwikkelen van personeel*, *opleiden in organisaties* en een integrale eindopdracht.

De student dient een dossier aan te leveren met hierin opgenomen een cv, kopieën van diploma's, cijferlijsten, een kopie ID-bewijs en een vragenlijst. Hiermee controleert de Toelatingscommissie het vooropleidingsniveau en de werkkring van de student.

Overwegingen

De opleiding sluit goed aan op de kwalificaties van instromende studenten met een relevante bachelor. Het panel heeft waardering voor de selectie naar vooropleiding bij de instroomeisen en voor het aanbieden van een instroomprogramma voor instromers met een

andere vooropleiding. Het panel is echter van mening dat het instroomprogramma beter kan worden afgestemd op de specifieke behoefte die er zijn in de voorbereiding op het programma, bijvoorbeeld door het accent meer op onderzoeksvaardigheden te leggen.

Conclusie: voldoende

3.5.5 Standaard 6

Het programma is studeerbaar.

Bevindingen

De studielast van de student om de eindkwalificaties te realiseren bestaat uit de lessen, de werkzaamheden in de werkring, de voorbereiding op examens, de examens en het afstuderen. De geprogrammeerde studieduur van de duale opleiding is twee jaar. De studielast voor deeltijders wordt in het informatiedossier niet genoemd.

De opleiding voert een studielastmeting uit als onderdeel van de evaluatiecyclus per onderwijsseenheid. De uitkomsten van deze evaluaties worden in de opleidingsvertegenwoordiging besproken. Het opleidingsprogramma is zo ontwikkeld dat de studielast evenwichtig over het jaar is verspreid.

Overwegingen

Het panel acht het aannemelijk dat het programma studeerbaar is voor duale studenten. De studielast wordt door NCOI gemonitord en studenten beschouwen het programma als studeerbaar.

Voor deeltijdse studenten kan volgens het panel onvoldoende worden gegarandeerd dat deze haalbaar is binnen de gestelde opleidingsduur als er geen werkplek is waar men de opdrachten kan uitvoeren. De belasting om voor elke opdracht afzonderlijk te zoeken naar een plek en begeleider acht het panel te hoog om het programma binnen de gestelde tijd te kunnen afronden.

Conclusie: voldoende voor de duale variant, onvoldoende voor de deeltijdse variant.

3.5.6 Standaard 7

De opleiding voldoet aan wettelijke eisen met betrekking tot de omvang en de duur van het programma.

Bevindingen

De opleiding heeft een totale omvang van 60 ECTS, verdeeld over twee leerjaren. Het kernprogramma in het eerste jaar bestaat uit vier masterclasses en een integrale eindopdracht met een totale belasting van 27 ECTS. Het topprogramma bestaat uit drie masterclasses en een afstudeerfase, met een gezamenlijke studiebelasting van 33 ECTS.

Overwegingen

Het panel stelt vast dat de opleiding voldoet aan de wettelijke eisen met betrekking tot de omvang en duur van het programma.

Conclusie: voldoende

3.6 Personeel

3.6.1 Standaard 8

De opleiding beschikt over een doeltreffend personeelsbeleid.

Bevindingen

Hogeschool NCOI werkt met medewerkers in vaste dienst die verantwoordelijk zijn voor het logistieke en administratieve proces en de ontwikkeling van het onderwijs, de examinering en de kwaliteitsbewaking van het onderwijs. Freelancers zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van het onderwijs en de examinering. NCOI hanteert hierbij verschillende functieprofielen. Het selectietraject voor het werven van freelancers sluit aan bij de beoogde taken. Een docent wordt gevraagd een deel van een les te verzorgen, een beoordelaar beoordeelt een examenwerk en een ontwikkelaar wordt gevraagd een onderwijseenheid te ontwikkelen. Nieuwe docenten starten met een intern begeleidingstraject. Het panel heeft geen uitgewerkt beleid aangetroffen ter professionalisering van docenten. Wel verzorgt NCOI facultatieve vakgroep bijeenkomsten voor kennisontwikkeling van docenten.

Docenten worden tijdens het verzorgen van een masterclass twee keer beoordeeld door studenten. Als de gemiddelde beoordeling door een groep lager uitvalt dan een 8,0, neemt de afdeling docentenmanagement contact op met de betreffende docent. Op basis van de bevindingen van de docentcoördinator worden passende acties ingezet. De scores van de docent zijn gekoppeld aan het ratingsysteem van Hogeschool NCOI. Docentenmanagement houdt rekening met de rating van de docenten bij het inzetten van een docent. Hoe hoger de rating, des te meer aanbod voor inzet hij krijgt.

Volgens het informatiedossier werkt NCOI per opleiding met een kernteam, bestaande uit een opleidingsmanager, een lector en een hoofddocent. De opleidingsmanager is de verbindende persoon, deze stemt af met de lector, docenten en de Academic Board. De lector is de inhoudelijke expert binnen het vakgebied en richt zich naast onderwijs op onderzoek. De hoofddocent is verantwoordelijk voor de samenhang binnen de opleiding. Voor de hbo-master Onderwijskunde bestaat het kernteam uit een opleidingsmanager, twee hoofddocenten – één voor elke verdieping – en een lector. De verantwoordelijkheden binnen het kernteam bleken tijdens de gesprekken nog niet altijd helder ingevuld, vooral inhoudelijk werd het panel regelmatig doorverwezen.

Het panel waardeert de inbreng van de Academic Board in de opleiding. Ook de lector is intensief bij de inhoud van het onderzoek binnen het programma betrokken. Scriptiebegeleiders volgen alle een interne opleiding, dienen drie proefbeoordelingen uit te voeren en worden in het eerste jaar van hun begeleiding intensief gemonitord op de kwaliteit van de begeleiding. Het panel constateert dat NCOI gepromoveerd zijn niet als eis stelt aan scriptiebegeleiders.

Overwegingen

Het panel stelt vast dat er NCOI-breed een duidelijk uitgewerkt personeels- en aannamebeleid is dat goed doordacht is. Beleid met betrekking tot samenspel binnen het opleidingsteam, wat betreft verantwoordelijkheden en initiatieven, lijkt minder duidelijk.

Docenten zijn verantwoordelijk voor hun eigen professionalisering en worden hierop door NCOI ook beoordeeld, via de studentenbeoordelingen. Het panel is van mening dat bij het beoordelen van docenten de studentbeoordelingen een erg prominente plek krijgen.

Het panel waardeert het selectie- en begeleidingsbeleid voor scriptiebegeleiders, maar is van oordeel dat in het beleid naar een promotie-eis voor scriptiebegeleiders toegewerkt moet worden.

Conclusie: voldoende

3.6.2 Standaard 9

Het personeel is gekwalificeerd voor de inhoudelijke, onderwijskundige en organisatorische realisatie van het programma.

Bevindingen

Hogeschool NCOI zet docenten in die werkzaam zijn in het betreffende vakgebied. Voor een docent voor masteropleidingen heeft NCOI het niveau vastgesteld op master of PhD. Bij de opleiding Onderwijskunde is 75 procent van de docenten masteropgeleid en 25 procent gepromoveerd. Beide hoofddocenten zijn niet gepromoveerd. Het panel stelt vast dat ook masterdocenten worden ingezet voor het begeleiden van afstudeerprojecten en dat door het management niet wordt gestuurd op onderzoek doen of publiceren door docenten. Wel geeft het management aan dat bij aanname voorrang wordt gegeven aan docenten die uit een context komen waar ze onderzoek doen of kunnen doen. Ze geven hier echter geen verdere ondersteuning aan.

Tijdens de gesprekken met het kernteam blijkt dat de verantwoordelijkheid voor de inhoud van de opleiding als geheel en daarbinnen van de verdiepingen, niet altijd helder is voor betrokkenen. De lector heeft een dragende rol in de inhoud van het programma, maar deze rol wordt niet zozeer inhoudelijk ingevuld naar de masterclasses toe. Docenten konden tijdens de gesprekken niet altijd duidelijk maken waarom bepaalde inhoudelijke keuzes binnen het programma zijn gemaakt. Studenten geven aan dat zij de kwaliteit van de docenten voor sommige vakken graag verbeterd zien. Zij missen vooral een verdiepingsslag.

Overwegingen

Het panel heeft een aantal kritische kanttekeningen bij de kwalificaties van het personeel. Beide hoofddocenten zijn niet gepromoveerd en de lector is inhoudelijk slechts bij een deel van de inhoud van de masterclasses betrokken. Daarnaast baart het lage aantal gepromoveerde docenten en het feit dat masteropgeleide docenten afstudeerprojecten begeleiden, het panel zorgen. Het panel stelt bij deze standaard als voorwaarde dat gepromoveerde docenten effectief voor de begeleiding van de scripties worden ingezet. Het panel doet bovendien de dringende aanbeveling dat ook het kernteam gepromoveerd is en dat het aandeel gepromoveerde docenten over de hele linie wordt vergroot. Hierdoor zal het kernteam beter in staat zijn haar inhoudelijk dragende rol waar te maken.

Conclusie: onvoldoende

3.6.3 Standaard 10

De omvang van het personeel is toereikend voor de realisatie van het programma.

Bevindingen

Hogeschool NCOI maakt per startmoment en locatie een voorspelling van het aantal te verwachten studenten. Dit is de basis voor het aantal benodigde docenten in een onderwijsperiode. Indien het aantal benodigde docenten het aantal beschikbare overschrijdt, worden nieuwe freelancedocenten geworven. De groepsgrootte van de masterclasses varieert van 8 tot 16 studenten.

Overwegingen

Het panel is van mening dat de opleiding over voldoende docenten beschikt om de geplande onderwijsactiviteiten te kunnen uitvoeren. Het gehanteerde model maakt het bovendien eenvoudig om de capaciteit uit te breiden als de instroom daar aanleiding toe mocht geven.

Conclusie: voldoende

3.7 Voorzieningen

3.7.1 Standaard 11

De huisvesting en de materiële voorzieningen zijn toereikend voor de realisatie van het programma.

Bevindingen

De opleiding wordt aangeboden op de locaties Almere, Amsterdam, Arnhem, Breda, Den Haag, Eindhoven, Rotterdam, Utrecht en Zwolle. De locaties Utrecht, Amsterdam en Rotterdam zijn eigen leslocaties van NCOI, in de overige lesplaatsen maakt zij gebruik van externe locaties. De kwaliteit van de locaties wordt gemeten door evaluaties van studenten en docenten. Uit de gesprekken met studenten werd duidelijk dat het regelmatig voorkomt dat een geplande onderwijsmodule op een bepaalde leslocatie niet doorgaat, waardoor de student de module op een andere locatie of via e-Learning moet volgen.

De student ontvangt alle voor de opleiding noodzakelijke en verplichte literatuur twee weken voorafgaand aan de onderwijseenheid. Hogeschool NCOI vergoedt het abonnement van studenten bij de Koninklijke Bibliotheek of een (universiteits)bibliotheek. Studenten vertellen het panel dit een goede oplossing te vinden. Zij ervaren het ontbreken van een eigen NCOI bibliotheek niet als een probleem.

Overwegingen

Het panel constateert dat Hogeschool NCOI beschikt over diverse onderwijslocaties. Het heeft de locatie in Utrecht bekeken en beoordeeld en is van mening dat deze geschikt is om de opleiding te verzorgen. De opleiding wordt op veel plaatsen aangeboden, maar wordt op diverse locaties soms geannuleerd. Het panel begrijpt dat de kleinschaligheid van de opleiding het momenteel onvermijdelijk maakt dat lessen niet op alle locaties doorgang kunnen vinden.

Studenten hebben geen toegang tot bibliotheekfaciliteiten vanuit de eigen werk- of thuisomgeving, zij moeten voor deze voorzieningen fysiek naar een (universiteits)bibliotheek. Het panel beschouwt deze faciliteiten als minimaal voor een hbo-masteropleiding, maar heeft van studenten vernomen dat zij hier goed mee kunnen werken.

Conclusie: voldoende

3.7.2 Standaard 12

De studiebegeleiding en de informatievoorziening aan studenten bevorderen de studievoortgang en sluiten aan bij de behoefte van studenten.

Bevindingen

Voor informatievoorziening aan studenten maakt Hogeschool NCOI gebruik van e-Connect, een digitale leer- en informatieomgeving. De student kan hier informatie vinden met betrekking tot zijn opleiding, zoals data, locaties, tijdstippen en examenresultaten. Studenten krijgen automatisch een melding als er relevante wijzigingen zijn binnen de opleiding.

Docenten en scriptiebegeleider zijn het primaire aanspreekpunt voor inhoudelijke vragen rondom de opleiding. De student wordt daarnaast inhoudelijk gecoacht door één van de hoofddocenten via het professionaliseringstraject. Bij de studieadviseur kan men terecht voor vragen over studievoortgang, studiekeuze en –advies, studievertraging of tijdelijke onderbreking van de studie.

Overwegingen

De informatievoorziening is naar het oordeel van het panel goed op orde. Het panel is van mening dat zowel inhoudelijke als procesmatige begeleiders gedreven zijn om de studenten passende begeleiding te geven.

Conclusie: voldoende

3.8 Kwaliteitszorg

3.8.1 Standaard 13

De opleiding wordt periodiek geëvalueerd, mede aan de hand van toetsbare streefdoelen.

Bevindingen

Binnen het systeem van kwaliteitszorg is de opleidingsmanager verantwoordelijk voor de gehele opleiding. Deze draagt er zorg voor dat alle betrokkenen tijdig inzicht hebben in onderwijs en examinering en verzamelt continu informatie, zoals evaluaties, kengetallen, complimenten en klachten over de opleiding. Hij bespreekt dit met het kernteam en komt tot een oplossing of plan van aanpak.

De verslaglegging van alle activiteiten rondom opleidingsoverstijgende en/of fundamentele aanpassingen wordt bijgehouden door de afdeling Opleidingsmanagement in een verbetermatrix. Hogeschool NCOI stelt jaarlijks streefdoelen vast voor zijn gehele opleidingsaanbod. Deze streefdoelen worden door de afdelingsmanagers vertaald in KPI's

voor iedere afdeling en iedere medewerker. De opleiding heeft naar aanleiding van voorgaande (externe) beoordelingen een verbetermatrix opgesteld met daarin de aandachtspunten die op dit moment prioriteit hebben. Docenten bleken goed bekend met deze aandachtspunten.

Docenten zijn van mening dat zij snel worden geïnformeerd hoe hun onderwijs ontvangen is. Zij hebben hierover regelmatig gesprekken met de opleidingsmanager. Oplossingen en interventies aan de hand van de evaluaties worden teruggekoppeld aan studenten, docenten en andere betrokkenen.

Overwegingen

Het panel beoordeelt de systematiek van periodieke evaluaties als goed doordacht en heeft tijdens diverse gespreksrondes ervaren dat docenten en studenten zich gehoord voelen door de opleiding.

Conclusie: voldoende

3.8.2 Standaard 14

Bij de interne kwaliteitszorg zijn de opleidings- en examencommissie, medewerkers, studenten, alumni en het afnemend beroepenveld van de opleiding actief betrokken.

Bevindingen

Studenten, docenten, alumni en beroepenveld worden structureel betrokken bij het evalueren van de opleiding, door middel van evaluaties per onderwijseenheid en diverse enquêtes onder docenten en alumni. Docenten ervaren de evaluatiemethodiek als professioneel en zij waarderen de snelle feedback op hun prestaties. Periodiek vindt een lectorenoverleg plaats, waarbij de lector met het docententeam overleg heeft.

Het domein onderwijs kent een examencommissie, bestaande uit een vijftal leden die inhoudelijk het domein vertegenwoordigen en een voorzitter, die tevens kwaliteitsmanager is voor dit domein. De commissie heeft naar eigen zeggen een adviserende rol naar het management van de opleiding. Het panel constateert dat de leden van de commissie betrokkenheid uitstralen, maar dat zij slechts sporadisch bijeenkomen en uitsluitend reactief adviseren. Toetsen en de veranderingen hierin worden niet vooraf door de inhoudelijke leden beoordeeld. Dit gebeurt wel in de voorzitters overleggen, waarin ook de voorzitter van de domeinexamencommissie onderwijs plaats heeft. Besluiten die in deze overleggen worden genomen, worden voorgelegd aan alle leden van de examencommissies.

De Academic Board houdt toezicht op kwaliteit en adviseert de lector over de kwaliteit van onderzoek. De Board bewaakt de onderzoekslijnen en –thema's in samenspraak met opleidingsmanagers en de lector. Leden van de Board overleggen regelmatig, ook op eigen initiatief, met de examencommissie, de werkveldcommissie, met kwaliteitsmanagers en met studenten.

De werkveldcommissie is nauw betrokken geweest bij de ontwikkeling van de opleiding. Zij heeft de inhoud, leerdoelen en beoogde eindkwalificaties gezien en hier advies over uitgesproken. Leden van deze commissie melden het panel dat er naar ze wordt geluisterd. De werkveldcommissie is niet recentelijk bijeen geweest en blijkt niet op de hoogte van recente wijzigingen in het programma.

Hogeschool NCOI is op basis van de WHW niet verplicht tot het instellen van een opleidingscommissie, maar heeft besloten dit te doen in de vorm van een opleidingsvertegenwoordiging. Deze komt twee maal per jaar bijeen. Studenten en docenten vertellen het panel tijdens de gesprekken dat zij het idee hebben dat er naar hen wordt geluisterd en dat ideeën die zij aandragen serieus genomen worden.

Overwegingen

Het panel constateert dat de opleiding de verschillende betrokkenen gestructureerd en regelmatig consulteert. Het beschouwt de werkveldcommissie als stevig en is van oordeel dat zij goed bekend is met de actualiteiten in het werkveld en deze ook via adviezen inbrengt in de opleiding.

Het panel heeft de indruk dat de examencommissie voor het domein onderwijs pas in een laat stadium bij ontwikkelingen betrokken wordt. Het eerste moment dat de examencommissie een nieuw beoordelingsinstrument onder ogen krijgt is als zij een steekproef van de resultaten neemt. Dit heeft het risico in zich dat pas achteraf door de commissie wordt vastgesteld dat een instrument niet voldoet aan voorwaarden van bijvoorbeeld validiteit en betrouwbaarheid. Het panel adviseert om het domeinspecifieke deel van de examencommissie ook in het voortraject bij de ontwikkeling van instrumenten te betrekken.

Conclusie: voldoende

3.9 Toetsing

3.9.1 Standaard 15

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Bevindingen

Hogeschool NCOI scheidt de rollen van lesgeven, ontwikkelen van examens en beoordelen van examens. Deze scheiding van rollen borgt volgens de instelling de objectiviteit van ontwikkelen en beoordelen van toetsen. De ontwikkelaars, de meelezer en de opleidingsmanager zijn verantwoordelijk voor het ontwikkelen van de examens aan de hand van vooraf opgestelde toetsmatrijzen. Het panel stelt vast dat de toetscriteria voor de opdrachten goed zijn uitgewerkt. De beoordelingen van werkstukken die het panel ter inzage heeft gekregen, bevatten heldere formuleren en duidelijke instructies.

Uit de gesprekken blijkt dat er kalibreersessies plaatsvinden, waarin docenten beoordelen hoe eindwerken tot stand zijn gekomen, of de dilemma's van studenten hierin terug te zien zijn, of het cijfer goed is onderbouwd en of er constructieve feedback is gegeven in de onderbouwing aan de student.

Elke masterclass wordt afgerond met een eindopdracht, bestaande uit een praktijkplan, een praktijkonderzoek, een essay of een examencase. Deze eindopdrachten zijn gekoppeld aan de eigen werkring van studenten en worden ingevuld door de werkomgeving en de interesses van studenten. Het panel waardeert het dat bij de opdrachten wordt uitgegaan van situaties die studenten in de praktijk tegen komen. Vanuit het oogpunt van toetsing en

borging kan dit echter lastig zijn. Een dergelijke methodiek vraagt volgens het panel om heldere beoordelingscriteria zodat kan worden gegarandeerd dat ook kennisdoelen worden bereikt. Het panel stelt echter vast dat de beoordelingscriteria die gehanteerd worden, breed zijn gedefinieerd. Volgens docenten bestaan deze criteria uit de leerdoelen van de module. Het borgen van de eindkwalificaties gebeurt volgens de opleiding onder meer door de kalibreersessies en door middel van het planformulier dat de student vooraf invult. Dit planformulier wordt echter niet vooraf getoetst door de beoordelaar.

De student wordt geacht een persoonlijk reflectieverslag te schrijven waarin hij een overzicht geeft van zijn eigen ontwikkelpunten en de stappen die hij reeds heeft gezet en nog dient te zetten om zichzelf verder te ontwikkelen in persoonlijke effectiviteit en leiderschap. Aan het einde van het kernprogramma maakt de student een integrale eindopdracht waarin hij de opgedane kennis uit de masterclasses en de bijeenkomsten onderzoeksvaardigheden I integreert. Een voorwaarde voor studenten om de scriptie te verdedigen is het afronden van het professionaliseringstraject. De student dient hierbij objectiverend en vanuit verschillende perspectieven te kijken naar het beroepsmatig functioneren en geeft een verantwoording over zijn ontwikkeling richting de eindkwalificaties. Het kernteam licht toe dat de hoofddocenten een coachende rol naar de studenten hebben in dit professionaliseringstraject. De criteria voor dit traject zijn onderdeel van het toetsplan.

Overwegingen

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing. De toetsing is naar het oordeel van het panel in balans met de inhoud van het programma. Het panel vindt de beoordelingscriteria van de eindopdrachten algemeen geformuleerd. Het ziet dat borging van eindkwalificaties ook via andere wegen plaats vindt, maar adviseert de opleiding om de criteria te specificeren en zo explicieter te waarborgen dat ook kennisdoelen bereikt worden.

Conclusie: voldoende

3.10 Afstudeergarantie en financiële voorzieningen

3.10.1 Standaard 16

De instelling geeft aan studenten de garantie dat het programma volledig kan worden doorlopen en stelt toereikende financiële voorzieningen beschikbaar.

Bevindingen

In de onderwijs- en examenregeling is bepaald dat de geldigheidsduur van het resultaat van een met goed gevolg afgelegd examen zes jaar is. De NVAO is in het bezit van de accountantsverklaring van NCOI en van de goedgekeurde jaarrekening 2012-2013.

Overwegingen

Het panel heeft kennis genomen van de afstudeergarantie en acht deze valide.

Conclusie: voldoende

3.11 Algemene conclusie over de kwaliteit van de opleiding

Het panel heeft de hbo-masteropleiding bekeken en beoordeeld en concludeert dat de kwaliteit van de nieuwe opleiding voor de duale opleidingsvariant voldoende is onder voorwaarden. Voor de deeltijdse opleidingsvariant acht zij de kwaliteit van de nieuwe opleiding onvoldoende.

De opleiding is heel sterk opgezet vanuit de eigen praktijk en de eigen werkring. Het ontbreken van deze component voor de deeltijdse variant is volgens het panel dermate cruciaal dat noch het bereiken van de eindkwalificaties noch de studeerbaarheid van de opleiding kan worden gegarandeerd. De conclusies voor de duale opleidingsvariant zijn hieronder weergegeven.

Het panel is van mening dat de opleiding als geheel van hbo-masterniveau is. De opleiding is duidelijk praktijkgericht, met een centrale plaats voor opdrachten die studenten zelf inbrengen. Onderzoek heeft een prominente plaats in het programma en is onderwijskundig ingericht, maar de componenten dienen beter op elkaar en op het inhoudelijke programma aan te sluiten. In inhoud constateert het panel een verschil tussen de verdieping “*onderwijs*” en “*HRD en bedrijfsopleidingen*” wat betreft niveau van de literatuur en aansluiting op actuele ontwikkelingen. Het panel vraagt zich af of het ALP model geactualiseerd moet worden. Het overstappen op e-Learningonderwijs bij een te klein aantal studenten strookt niet met de uitgangspunten van dit model.

Het lage aantal gepromoveerde docenten ziet het panel als zorgelijk. De scriptiebegeleiding zou volgens het panel door gepromoveerde docenten moeten geschieden. De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing, maar dient de beoordelingscriteria van de opdrachten meer te expliciteren.

Het panel stelt de volgende voorwaarde:

- Gepromoveerde docenten moeten effectief bij de begeleiding van de scripties worden ingezet

Het panel doet bovendien de dringende aanbeveling dat ook het kernteam gepromoveerd is en dat het aandeel gepromoveerde docenten over de hele linie wordt vergroot. Hierdoor zal het kernteam beter in staat zijn haar inhoudelijk dragende rol waar te maken.

3.12 Aanbevelingen

Het panel beveelt aan:

- Een duidelijk visie te ontwikkelen op wat de opleiding op het gebied van onderzoek beoogt;
- Te zorgen dat het planformulier niet vrijblijvend is, maar dat dit als sturingsinstrument wordt ingezet om te borgen dat de breedte in methoden en onderwerpen wordt bereikt
- De verdieping “*HRD en bedrijfsopleidingen*” verder te ontwikkelen en te verzwaren;
- Indien een masterclass wegens te weinig deelnemers via e-Learning wordt aangeboden, zorg te dragen voor een breder klankbord waarin voldoende in sociale interactie en stimulatie van studenten kan worden voorzien;
- Het instroomprogramma beter af te stemmen op de specifieke behoeften van de instromende studenten;

- In het personeelsbeleid toe te werken naar een promotie-eis voor scriptiebegeleiders;
- Het domeinspecifieke deel van de examencommissie in een eerder stadium bij ontwikkelingen te betrekken;
- In de beoordelingscriteria van de eindopdrachten explicieter te waarborgen dat ook kennisdoelen bereikt worden.

4 Overzicht oordelen

Onderwerp	Standaarden	Oordeel
1 Beoogde eindkwalificaties	1. De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen	V
2 Programma	2. De oriëntatie van het programma waarborgt de ontwikkeling van vaardigheden op het gebied van wetenschappelijk onderzoek en/of de beroepspraktijk	Duaal:V Deeltijd:O
	3. De inhoud van het programma biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde eindkwalificaties te bereiken	V
	4. De vormgeving van het programma zet aan tot studeren en biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde eindkwalificaties te bereiken	Duaal:V Deeltijd:O
	5. Het programma sluit aan bij de kwalificaties van de instromende studenten	V
	6. Het programma is studeerbaar	Duaal:V Deeltijd:O
	7. De opleiding voldoet aan wettelijke eisen met betrekking tot de omvang en de duur van het programma	V
3 Personeel	8. De opleiding beschikt over een doeltreffend personeelsbeleid	V
	9. Het personeel is gekwalificeerd voor de inhoudelijke, onderwijskundige en organisatorische realisatie van het programma	O
	10. De omvang van het personeel is toereikend voor de realisatie van het programma	V
4 Voorzieningen	11. De huisvesting en de materiële voorzieningen zijn toereikend voor de realisatie van het programma	V
	12. De studiebegeleiding en de informatievoorziening aan studenten bevorderen de studievoortgang en sluiten aan bij de behoefte van studenten	V
5 Interne kwaliteitszorg	13. De opleiding wordt periodiek geëvalueerd, mede aan de hand van toetsbare streefdoelen	V
	14. Bij de interne kwaliteitszorg zijn de opleidings- en examencommissie, medewerkers, studenten, alumni en het afnemend beroepenveld van de opleiding actief betrokken	V
6 Toetsing	15. De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing	V
7 Afstudeergarantie en financiële voorzieningen	16. De instelling geeft aan studenten de garantie dat het programma volledig kan worden doorlopen en stelt toereikende financiële voorzieningen beschikbaar	V
Algemene conclusie	Duaal: V Deeltijd: O	

V = voldoende O = onvoldoende

Bijlage 1: Samenstelling panel

Prof. dr. J. J. G. Van Merriënboer is hoogleraar Learning and Instruction bij de vakgroep Educational Development and Research en onderzoeksdirecteur van de Graduate School of Health Professions Education (SHE) van Maastricht University. Hij is eerder werkzaam geweest bij de Universiteit Twente (1984-1997), waar hij in 1990 Cum Laude promoveerde, en de Open Universiteit Nederland (1998-2009), waar hij als hoogleraar verantwoordelijk was voor het opzetten van een onderwijskundig onderzoeksprogramma. Hij was tot 2012 Onderwijsdirecteur en Wetenschappelijk Directeur van het Interuniversitair Centrum voor Onderwijswetenschappen (ICO) en is momenteel vice-voorzitter van Het Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek (NRO) van NWO. Zijn onderzoek richt zich op het ontwerpen van onderwijs en opleidingen, complex leren, en het educatief gebruik van ICT. Zijn meermalen bekroonde vier-componenten instructie-ontwerpmodel (4C/ID) wordt (inter)nationaal veel gebruikt voor cursus- en curriculumontwikkeling. Hij publiceerde verschillende Engelstalige boeken (vertaald in het Koreaans, Chinees, Spaans en Nederlands) en meer dan 150 artikelen in internationale tijdschriften. Hij is lid van de redactieraad van een groot aantal wetenschappelijke tijdschriften.

Prof. dr. Van Petegem is gewoon hoogleraar Onderwijskunde in het Instituut voor Onderwijs- en Informatiewetenschappen van de Universiteit Antwerpen. Hij leidt er de onderzoeksgroep Edubron (www.edubron.be), alsook het Expertisecentrum Hoger Onderwijs (www.uantwerpen.be/echo). Hij promoveerde in 1997 aan de Universiteit Gent met het proefschrift 'Scholen op zoek naar hun kwaliteit. Effectieve scholenonderzoek als inspiratiebron voor zelfevaluatie van scholen'. Hij heeft een onderwijsopdracht binnen het Masterprogramma Opleidings- en Onderwijswetenschappen en de eerstegraads lerarenopleiding van de Universiteit Antwerpen. Zijn onderzoek richt zich op evaluatie op meso- en macroniveau (o.a. beleidsvoerend vermogen, de relatie intern en extern toezicht, evaluatie van implementatie van wetgeving op vlak van gelijke onderwijskansen, participatie van leraren, leerlingen en ouders, de werking van pedagogische begeleidingsdiensten). Daarnaast is er ook een onderzoekslijn op het gebied van natuur- en milieueducatie en educatie voor duurzame ontwikkeling. Hij publiceert over deze thema's zowel in Nederlandstalige boeken als in artikelen in internationale tijdschriften. Hij is lid van de redactieraad van verschillende wetenschappelijke tijdschriften, alsook editor-in-chief van Studies in Educational Evaluation.

Dr. M. C. P. Ruijters houdt zich bezig met leer- en ontwikkelingsvraagstukken van individuen, groepen en organisaties. Haar opdrachten richten zich met name op het vormgeven aan organisatie ontwikkelingsprogramma's (leiderschap, professionele ontwikkeling, verandervraagstukken). Manon studeerde Logopedie in Nijmegen en Onderwijskunde en Orthopedagogiek aan de Rijksuniversiteit Leiden. Ze promoveerde in 2006 op "liefde voor leren" (Kluwer, 2006), over de diversiteit van leren in en om organisaties. Manon werkt momenteel als adviseur bij Twynstra Gudde, en als lector Ecologie van het leren' bij Stoas Hogeschool. Ze publiceerde samen met Robert-Jan Simons "De Canon van het leren" (Kluwer 2012) en samen met Ingelien Veldkamp 'Drie, vormgeven aan organisatie ontwikkeling'(Kluwer, 2012). Haar huidige onderzoek richt zich op intuïtieve en imaginaire vormen van leren en op vraagstukken rondom professionaliteit (professionle identiteit, professionele ruimte, lerende professionals)

Jennifer Schijf Bsc (*student-lid*) rondde de bacheloropleidingen Onderwijskunde en Sociologie aan de Universiteit van Amsterdam (UvA) af in 2012. Gedurende haar bacheloropleidingen was zij nauw betrokken bij kwaliteitszorg binnen de instelling, onder meer als voorzitter van de opleidingscommissie Onderwijskunde en voorzitter van de Centrale Studentenraad. Zij is thans student in de onderzoeksmaster Educational Sciences aan de UvA en als onderzoeksstagiaire verbonden aan de stafdienst Strategie & Informatie van diezelfde universiteit. Sinds 2011 is Jennifer als student-panellid werkzaam voor de NVAO.

Alle panelleden hebben een onafhankelijkheids- en onpartijdigheidsverklaring ingevuld en ondertekend.

Het panel werd bijgestaan door Irma Franssen, beleidsmedewerker NVAO, procescoördinator en Suzanne den Tuinder, Odion Onderwijsonderzoek, secretaris.

Bijlage 2: Programma locatiebezoek

Het panel heeft een bezoek gebracht aan de locatie op <datum>

Locatie:

Programma:

Bijlage 3: Overzicht van bestudeerde documenten

Informatiedossier opleiding/instelling

- XX
- XX

Documenten beschikbaar gesteld tijdens locatiebezoek

- XX
- XX

Overige documenten

- XX
- XX

Bijlage 4: Lijst met afkortingen

ba	bachelor
ECTS	European Credit Transfer System
hbo	hoger beroepsonderwijs
KPI	Key Performance Indicator
ma	master
NVAO	Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie
wo	wetenschappelijk onderwijs

Het paneladvies is tot stand gekomen in opdracht van de NVAO met het oog op uitgebreide toetsing van de nieuwe opleiding hbo-master Onderwijskunde van de Hogeschool NCOI.

Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO)
Parkstraat 28
Postbus 85498 | 2508 CD DEN HAAG
T 31 70 312 23 30
F 31 70 312 23 01
E info@nvao.net
W www.nvao.net

Aanvraagnummer 003326